

Økonomi- og indenrigsminister Morten Østergaards talepapir

Det talte ord gælder

Anledning: Fælles samråd ("nationalt semester") i FEU og FIU om vækstundersøgelsen 2015

Tid og sted: Den 5. 12. 2014 kl. 11:00-12:00 2-133

Samrådsspørgsmål: Ministeren bedes redegøre for Kommissionens vækstanalyse for 2015 samt Kommissionens rapport om varslingsmekanismen 2015, herunder de forhold der særligt gælder for Danmark.

Indledning

Dette er det første samråd under den hjemlige proces for det europæiske semester for 2015. Jeg vil redegøre for hovedindholdet af Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapporten under makroudbalancesproceduren.

Vækstundersøgelsen 2015

Dette års semester blev skudt i gang for præcis en uge siden, da Kommissionen præsenterede sin årlige vækstundersøgelse. Den kommer med et bud på de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter i Europa.

Kommissionen foreslår, at arbejdet i medlemslandene og i EU for 2015 koncentrerer sig om tre hovedprioriteter:

1. En koordineret indsats for fremme af investeringer
2. En fornyet forpligtelse til gennemførelse af strukturreformer

3. Finanspolitisk ansvarlighed

Kommissionen lægger vægt på, at der er behov for en samtidig indsats inden for alle tre områder. Det fremhæves blandt andet, at gennemførelsen af ambitiøse strukturreformer på nationalt niveau vil være helt centralt i forhold til at sikre holdbarheden af de offentlige finanser og fremme investeringer.

De tre hovedprioriteter markerer en fokusering, men også en høj grad af kontinuitet, i forhold til de seneste års anbefalinger.

De konkrete politikanbefalinger vil variere fra land til land afhængig af landenes konkrete udfordringer.

Kommissionen ser det som en hovedprioritet at få øget investeringsniveauet i Europa. Kommissionen opfordrer derfor de medlemslande, der har finanspolitisk råderum, til at investere mere. Og alle lande bør sikre en effektiv ressourceanvendelse og prioritere investeringer og vækstfremmende offentlige udgifter.

Landene opfordres derudover til hurtigt at godkende forslaget til en investeringsplan, der indebærer oprettelse af en ny fælles europæisk fond for strategiske investeringer, EFSI (European Fund for Strategic Investments), som potentielt skal kunne mobilisere op til 315 mia. euro i yderligere investeringer over de kommende tre år (2015-17).

Kommissionen påpeger, at der er behov for fremskridt i forhold til at få gennemført strukturreformer, der sikrer en mere konkurrencedygtig europæisk økonomi, styrker produktiviteten og forbedrer rammebetingelserne for langsigtede investeringer.

På EU-plan gælder det om at sikre gennemførelse og videreudvikling af det indre marked, herunder det digitale indre marked. På nationalt plan gælder det om at gennemføre ambitiøse strukturreformer med særlig fokus på arbejdsmarkedet, pensions- og socialområdet, produktmarkederne, servicesektoren, rammevilkår for private investeringer, forskning og innovation og modernisering af den offentlige administration. De udpegede reformområder er relevante for alle EU-lande, men vægtningen og de konkrete initiativer vil variere fra land til land.

Endelig opfordrer Kommissionen landene til at holde fast i en ansvarlig vækstvenlig finanspolitisk konsolidering og tænke i effektive og vækstvenlige skattesystemer og konsolideringstiltag.

Kommissionen giver udtryk for, at Stabilitets- og Vækstpagten udgør den rette og fleksible ramme for at sikre sunde offentlige finanser i sammenhæng med holdbar vækst.

Kommissionen kommer desuden med forslag til forbedringer af det europæiske semester. Det drejer sig for eksempel om at styrke de multilaterale diskussioner om landenes reformindsats hen over året samt i højere grad at involvere nationale parlamenter og sociale parter i processen. Sidstnævnte er dette samråd jo et godt eksempel på.

Regeringen støtter Kommissionens integrerede tilgang, de tre overordnede prioriteter og de prioriterede strukturreformområder, der generelt ligger på linje med regeringens politik og reformdagsordenen.

Vi er åbne overfor initiativer, der kan øge effektiviteten af det økonomiske samarbejde i EU og bidrage til en bedre gennemførelse af de landespecifikke anbefalinger.

Jeg deler Kommissionens vurdering af de overordnede økonomisk-politiske udfordringer.

Landenes finanspolitiske konsolidering og reformer har sammen med blandt andet tiltagene fra ECB bidraget til at håndtere den mest akutte gældskrise, stabilisere markederne og nedbringe rentespændene. Konsolideringen understøtter dermed også opsvinget.

Nu handler det om, at EU-landene holder fast i en ambitiøs reform- og konsolideringsdagsorden, differentieret på tværs af landene i lyset af deres respektive udfordringer. Det er afgørende for at få genetableret tilliden til de europæiske økonomier, at fortsætte med at få de offentlige finanser tilbage på sporet med faldende gældskvoter og at sikre holdbar vækst og jobskabelse.

Vi støtter også det øgede fokus på at fremme investeringer i EU. Vi vil samtidig søge afklaring af en række forhold vedrørende planen, herunder særligt finansieringen. Fremme af investeringer handler først og fremmest om at skabe sunde rammebetingelser for at mobilisere private investeringer gennem sund makroøkonomisk politik og strukturreformer.

Vi skal have en første drøftelse af vækstundersøgelsen i ECOFIN den 9. december og vil i starten af 2015 udarbejde rådskonklusioner med input om de overordnede pejlemærker for den økonomiske politik til brug for DER i marts 2015. Det er tanken, at landene skal tage højde for ECOFIN's og DER's

konklusioner, når de i april fremlægger deres konvergensprogrammer samt nationale reformprogrammer.

Makroøkonomiske ubalancer: varslingsrapporten 2015

Varslingsrapporten indleder makroubalanceproceduren. Rapporten lægger op til dybdegående analyser af 16 lande. Kommissionen bemærker i sin rapport, at det går fremad i EU-landene med at rette op på tidligere års opbyggede ubalancer, men at der stadig er arbejde at gøre.

Kommissionen bemærker, at store underskud på betalingsbalancen i nogle lande er reduceret eller vendt til overskud de senere år. Der er forbedringer i landenes konkurrenceevne, som ifølge Kommissionen vil være centrale at holde fast i. Kommissionen peger også på, at høje niveauer af privat og offentlig gæld fortsat udgør alvorlige sårbarheder for vækst, beskæftigelse og finansiell stabilitet i landene. Kommissionen bemærker, at ledighed og andre sociale indikatorer fortsat befinder sig på bekymrende niveauer i flere lande.

Kommissionen vil ikke lave en ny dybdegående analyse af Danmark. Kommissionen vurderer, at Danmark fortsat har udfordringer, men at de ikke udgør ubalancer i makroubalanceprocedurens forstand. Kommissionen har tidligere peget på den høje danske private gæld og den svækkede danske konkurrenceevne som ubalancer. Kommissionen bemærker nu også Danmarks overskud på betalingsbalancen, der har været stigende de senere år.

Regeringen er tilfreds med, at Kommissionen ikke har til hensigt at udarbejde en ny dybdegående analyse af Danmark. Vi vil dog stadig være i arbejdstøjet. Det er fortsat regeringens ambition at

fastholde og styrke konkurrenceevnen samt sikre økonomisk fremgang og finansiel stabilitet i Danmark.

ECOFIN skal drøfte rapporten og komme med input til Kommissionens videre analyser af de 16 lande på det kommende rådsmøde den 9. december. Vi vil som nævnt vende tilbage til sagen i ECOFIN i foråret.

Opfølgning på de landespecifikke anbefalinger for Danmark

Lad mig her afslutningsvis nævne, at regeringen er godt i gang med følge op på de tre landespecifikke anbefalinger til Danmark. Det gælder både finanspolitikken, arbejdsmarkeds- og uddannelsesreformer og initiativer til at styrke konkurrencen.

Jeg har givet en foreløbig status for opfølgningen på anbefalingerne i det oversendte notat. Regeringens nationale reformprogram for 2015 vil indeholde en mere detaljeret gennemgang af opfølgningen på vores landespecifikke anbefalinger.

Jeg vender tilbage i denne kreds til foråret til næste skridt i den hjemlige proces om det europæiske semester.

Afslutning

Her afslutningsvis vil jeg – nu hvor vi sidder bag lukkede døre – tage et helikopterperspektiv, reflektere over den overordnede økonomisk-politiske kontekst i Europa og give jer min personlige læsning heraf.

Min vurdering er, at der over de seneste år er sket fremkridt med reformer i mange lande – og at vores fælles styrkede samarbejde i EU har bidraget positivt. Men der er også stor forskel på landene. Spanien er et godt eksempel på et land, der har taget skeen i den anden hånd og i løbet af få år har sikret væsentlige strukturelle forbedringer af sin økonomi og nu er godt i gang med at reducere ubalancerne som følge af en ambitiøs reformimplementering.

Der er desværre også mindre gode eksempler. Et af efterårets helt store har jo været håndteringen af situationen i Frankrig.

Frankrig er ikke på sporet, når det gælder efterlevelse af henstillingen under Stabilitets- og Vækstpagten. Det skyldes, at Frankrig i de senere år generelt ikke har gennemført de strukturelle budgetforbedringer, som deres finanspolitiske udfordringer og EU's regler tilsiger. Stort set alle andre lande har strammet op efter behov. Frankrig er også sat under særlig overvågning under makroudbalanceproceduren. Og selvom Kommissionens seneste vurdering anerkender nogle fremskridt på reformsiden, er konklusionen, at Frankrig fortsat står overfor store konsoliderings- og reformbehov, især reformer af den finanspolitiske styring, skattesystemet og sikring af et mere fleksibelt arbejdsmarked.

Kommissionen kom i sidste uge i forbindelse med vurderingerne af eurolandenes budgetplaner med sin vurdering og forslag til

håndtering af Frankrigs henstilling. Frankrig får yderligere tid frem til marts til at fremlægge nye finanspolitiske stramninger for 2015. Der er ikke tale om en fristforlængelse, men blot mere tid til at gennemføre stramninger.

At Frankrig nu får mere tid til at gennemføre tiltag inden man tager stilling til sagens videre forløb er efter min opfattelse en pragmatisk løsning i den aktuelle situation, hvor der på den ene side ikke er politisk vilje i Kommissionen til at foreslå pålæg og sanktioner, og på den anden side ikke er et sagligt grundlag for at konkludere, at Frankrig har gjort nok og derfor kan få forlænget fristen.

Kommissionens kritik af Frankrig er forholdsvis alvorlig relativt til tidligere sager og den samlede politiske kontekst, hvor Frankrig for præcist en måned siden reagerede på Kommissionens krav om at levere større stramninger end indeholdt i budgetplanen og sagde 'ikke mere' og altså nu bliver bedt om netop at levere endnu mere.

Frankrig kommer nu sandsynligvis til at levere nye finanspolitiske stramninger – og det er set med mine øjne positivt: Stabilitets- og vækstpakten er fleksibel og den virker.

Det skal vi have i baghovedet, når vi går i gang med evalueringen af EU's økonomiske regelsæt – de såkaldte "six-pack" og "two-pack". Kommissionen kom i sidste uge med en deres overordnede vurdering af reglerne, og vi skal have en første drøftelse på det kommende ECOFIN.

Jeg er åben overfor at drøfte, hvad der har fungeret godt, og hvad der har fungeret mindre godt med hensyn til EU's finanspolitiske

spilleregler. Kommissionen er overvejende positiv i sin vurdering, men har en pointe i, at reglerne er blevet meget komplicerede. Komplexiteten afspejler efter min mening det dilemma, at vi på den ene side skal sikre et stærkt fælles regelsæt, hvor reglerne overholdes, og på den andens side skal tage højde for landespecifikke situationer og sikre politisk ejerskab på nationalt niveau.

Grundlæggende er min vurdering, at de nuværende regler er gode og understøtter finanspolitisk holdbarhed og stabilitet. Og det er fundamentet for at få skabt den vækst og de arbejdspladser, som vi alle sammen ønsker.

Der er en risiko for, at nogle lande vil arbejde for, at reglerne lempes. Men jeg ser ikke på samme måde som tidligere en klar opdeling mellem nord og syd, når det gælder holdningen til den finanspolitiske linje i EU. Nogle lande i "syd" har svært ved at forstå, hvorfor Frankrig ikke kan få gennemført de nødvendige budgetforbedringer, som de selv har været nødt til at gennemføre.

For mig er det vigtigt, at eventuelle ændringer skal være balancerede, så man ikke samlet set slækker på reglernes ambitionsniveau og krav til landenes finanspolitik.

Min bekymring er, at vi nu, hvor den værste krisestemning har lagt sig, vil se en reformtræthed i Europa. Vi skal derfor sikre, at arbejdet føres videre, ved at holde fast i den ambitiøse reform- og konsolideringsdagsorden, så vi sikrer en ansvarlig finanspolitik og skaber det bedst mulige grundlag for vækst. Det bliver, som jeg ser det, den helt store udfordring i de kommende år.